

تعیین نشریات هسته لاتین دانشکده ادبیات و علوم انسانی و دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شیراز در کتابخانه میرزای شیرازی

دکتر زهیر حیاتی¹
جهانگیر رنجبر²

چکیده

در این پژوهش نشریات هسته لاتین جاری (سال 2002) دانشکده ادبیات و علوم انسانی و دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شیراز در کتابخانه میرزای شیرازی، با استفاده از قانون پراکندگی برادفورد تعیین شده‌اند. جامعه مورد مطالعه 268 عنوان نشریه جاری لاتین در رشته‌های مربوط به دانشکده ادبیات و علوم انسانی، و 120 عنوان نشریه جاری لاتین در رشته‌های تحصیلی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شیراز در کتابخانه میرزای شیرازی است. در نتیجه در دانشکده ادبیات و علوم انسانی 59 عنوان و در دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی 23 عنوان مجله به عنوان نشریات هسته معرفی شدند. از جمله پیشنهادهاى عمده تحقیق، ارائه خدمات آگاهی‌رسانی جاری در زمینه نشریات برای آگاهی مراجع‌کنندگان و گروه‌های آموزشی دو دانشکده، توسعه بخش اطلاع‌رسانی و اشتراک پایگاه‌های اطلاعاتی ضروری، فعال کردن کمیته تخصصی انتخاب نشریات لاتین، و انجام مطالعات علمی در فواصل منظم درباره وضعیت استفاده از نشریات می‌باشد.

کلیدواژه‌ها: نشریات هسته، قانون برادفورد، کتابخانه میرزای شیرازی

بیان مسئله

تعداد زیاد عناوین مجلات منتشر شده و رشد روزافزون آن یکی از مشکلات اساسی در انتخاب مجلات محسوب می‌شود. مشکل دیگر در تهیه مجلات، افزایش قیمت‌ها و کاهش بودجه کتابخانه‌ها است. خرید مجلات معمولاً به صورت اشتراک سالانه است و با اشتباه در انتخاب، مبالغ قابل توجهی از منابع مالی کتابخانه‌ها به هدر می‌رود. از این رو تصمیم‌گیری برای اشتراک نشریات ادواری باید از روی مطالعه دقیق و براساس نیازهای واقعی جامعه کتابخانه صورت پذیرد. برای انتخاب نشریات، بخصوص در کتابخانه‌های بزرگ، لازم است کتابداران و اطلاع‌رسانان قبل از هرگونه اقدام برای اشتراک، مجلات هسته رشته‌های موردنظر را تعیین کنند.

پژوهش حاضر سعی دارد با پاسخگویی به سؤال‌های زیر، کتابخانه میرزای شیرازی را در بررسی و انتخاب نشریات هسته دانشکده ادبیات و علوم انسانی و دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی یاری نماید.

۱. استادیار علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شیراز

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شیراز

سؤال‌های پژوهش

چند عنوان نشریه در رشته‌های دانشکده ادبیات و علوم انسانی بیشترین استفاده را دارند؟
چند عنوان نشریه در رشته‌های دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی بیشترین استفاده را دارند؟
چند عنوان نشریه مربوط به دو دانشکده اصلاً استفاده نشده‌اند یا فقط یک بار استفاده شده‌اند؟

پیشینه پژوهش

مطالعات متعددی در به کارگیری قوانین کتاب‌سنجی، بویژه قانون پراکندگی برادفورد در داخل کشور انجام شده که اصول کار در همه این پژوهش‌ها تقریباً یکسان می‌باشند. در اینجا مختصراً به چند نمونه اشاره می‌شود.

«سلیمی جهرمی» در سال 1366 با استفاده از قانون برادفورد به بررسی میزان استفاده از نشریات در کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی ایران پرداخت و ضمن تعیین نشریات هسته جامعه پزشکی ایران به این نتیجه رسید که در مجموعه کتابخانه، نشریات بسیاری وجود دارند که اصلاً مورد استفاده قرار نمی‌گیرند. «دیانی» در سال 1369 به بررسی افزایش حق اشتراک نشریات در دانشگاه اهواز پرداخت و با محاسبه میانگین افزایش حق اشتراک مجلات علمی طی سال‌های 1975-1979 به این نتیجه رسید که در آن دوره هر سال 11 درصد بر هزینه اشتراک مجلات افزوده شده. او ساده‌ترین راه حل برای مقابله با افزایش قیمت نشریات را حذف نشریات کم‌استفاده ذکر می‌کند.

«رادباوه» در سال 1376 نشریات هسته مراکز و مؤسسات تحقیقاتی تحت پوشش وزارت جهاد سازندگی را شناسایی کرد و نشان داد که بیش از 60 درصد نشریات مورد بررسی، کمتر از 10 بار مورد استفاده قرار گرفته‌اند.

«ابراهیمی» در سال 1378 نشریات هسته لاتین دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس را تعیین نمود و نشان داد که کمی بیش از 87 درصد نشریات برای مجموعه نقش حیاتی داشته است.

«حمدی‌پور» در سال 1380 پژوهشی را برای تعیین نشریات هسته لاتین کتابخانه ملاحظه‌رای دانشگاه شیراز انجام داد و دریافت که تنها 12 درصد نشریات در موضوع‌های مختلف، پراستفاده‌ترین بوده‌اند و 45 درصد نشریات فقط یک بار استفاده شده‌اند.

به طور کلی پیشنهادهای عمده پژوهش‌های انجام شده حول محور حذف مجلات کم‌استفاده، اشتراک مجلات ضروری، استفاده از نظرهای تمام استادان در زمینه ارزیابی و خرید نشریات لاتین، و اعمال قانون برادفورد در فواصل زمانی منظم می‌باشد.

«گافمن» و «موریس» (1970) تحقیقی را درباره تهیه نشریات ادواری با توجه به محدودیت‌های مالی در کتابخانه «آلن مموریال» انجام دادند و با مطالعه مجلات مورد استفاده دریافتند که نشریات هسته، بهترین نشریات در یک موضوع هستند، زیرا بیشترین و مربوط‌ترین مقالات در یک موضوع را شامل می‌شوند. آنان همچنین میزان استفاده از نشریات را همانند پراکندگی مقالات در نشریات، در امر تهیه و تأمین نشریات کتابخانه امری ضروری دانستند.

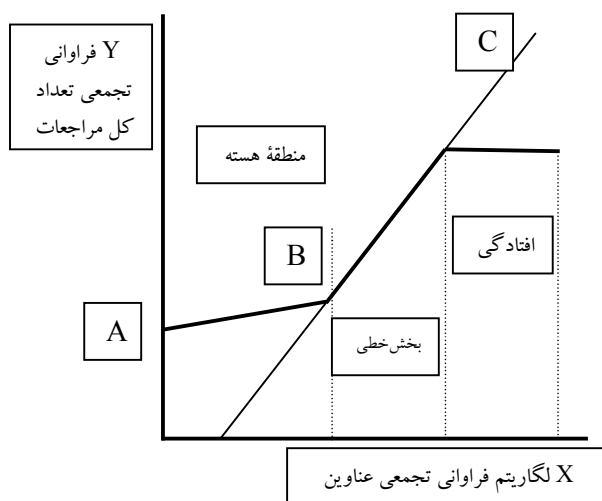
«برود» در سال 1987 طی پژوهشی در زمینه نشریات ادواری، هفت معیار را به عنوان مدل تصمیم‌گیری در حذف یا تجدید اشتراک نشریات معرفی می‌کند که عبارت‌اند از: 1) هزینه اشتراک، 2) میانگین استفاده، 3) استاد، 4) دفعات استفاده از مقاله‌ها و چکیده‌ها، 5) دسترسی در دیگر کتابخانه‌ها، 6) اعتبار ناشر، 7) ارتباط با دوره تحصیلی.

«سیلویا» و «لشر» در سال 1995 در تحقیقی برای انتخاب یا حذف نشریات در زمینه روانشناسی و مشاوره، از روش‌های تحلیل استنادی و هزینه هر بار مصرف، و نظرات اعضای هیئت علمی برای انتخاب نشریات هسته استفاده کردند و به این نتیجه رسیدند که هیچ فرمول راحتی برای تعیین این که چه روشی به کار بریم تا بتوانیم برای هر برنامه آموزشی، مجموعه‌ای درست فراهم آوریم، وجود ندارد؛ اما ترکیبی از چند روش می‌تواند مفید باشد، زیرا هر کدام مکمل دیگری است.

«هاو کیتز» در سال 2001، 28 نشریه الکترونیکی مربوط به این رشته را مورد بررسی قرار داد و این نشریات الکترونیکی را براساس تعداد مقالاتی که از سال 1995 تا 2001 (به مدت 7 سال) در حوزه اطلاع‌رسانی و در موضوع‌هایی مثل اطلاعات الکترونیکی، نشر الکترونیکی، کتابخانه‌های مجازی و جستجوی اطلاعات و استفاده از اینترنت منتشر کرده بودند، مرتب نمود. سپس با استفاده از قانون پراکنندگی برادفورد، تعداد نشریات الکترونیکی هسته را مشخص کرد.

روش پژوهش

این پژوهش به روش کتاب‌سنجی انجام گردیده و در این زمینه از قانون معروف و جهانی «برادفورد» استفاده شده است. «برادفورد» معتقد است که اعتبار یک مجله به تعداد مراجعه به آن و تعداد مقالاتی که در آن چاپ شده بستگی دارد. توجه به این دو متغیر می‌تواند در انتخاب بهینه مجلات به کتابداران کمک کند، بدین معنا که انتخاب عناوین مجلات براساس تعداد مقالات مختلف در آن و از نظر تعداد مراجعه به آن‌ها صورت پذیرد. براساس قانون «برادفورد»، مراجعات علمی از یک توزیع خاص پیروی می‌کند؛ مدل «برادفورد» بیانگر این است که درج لگاریتم فراوانی تجمعی عناوین روی محور Xها و فراوانی تجمعی تعداد کل مراجعه به مجلات روی محور Yها، باعث ایجاد نموداری به شکل صفحه بعد خواهد شد:

نمودار شماره 1. قانون پراکنندگی برادفورد

نمودار «برادفورد» شامل منحنی AB و خط راست BC (به شرطی که تعداد نمونه‌ها زیاد باشد) خواهد بود. نقطه B محلی است که خط راست BC آغاز می‌گردد و در واقع شکست منحنی از نقطه B بیانگر این

است که تعداد مراجعه به مجلات کاهش یافته و باعث شکست منحنی شده است. در نتیجه، معادله قسمت منحنی نمودار $R(n)=an^b$ ، و معادله قسمت خط راست $f(x)=a+b\log_e x$ می‌باشد. $F(x)$ فراوانی تجمعی تعداد مقالاتی است که به تعداد x پرمراجعه‌ترین مجلات در هر منطقه قرار دارد؛ a تعداد مراجعه به مجلات در اولین رده هر طبقه، b ضریب «برادفورد» و n تعداد مجلات هسته است.

بر طبق همین پیش فرض ها بود که «برادفورد» اعلام کرد: «اگر مراجعه به مجلات علمی در یک حوزه علمی خاص به صورت نزولی مرتب شود، به گروههایی از مجلات هسته یا ضروری در اولین طبقه تقسیم می‌شوند که دارای پرمراجعه‌ترین مجلات (پرتعدادترین مقالات) هستند و نیز بعد از آن به طبقات دیگری تقسیم می‌شوند که نسبت به طبقه اول، کم مراجعه‌تر (دارای مقالات کمتر) هستند و تعداد عناوین مجلات در هر طبقه به نسبت $1:n:n^2:\dots$ قابل تقسیم است» (همان، ص 318).

جامعه آماری پژوهش

جامعه آماری، 388 عنوان نشریه جاری لاتین سال 2002 کتابخانه میرزای شیرازی دانشگاه شیراز، مربوط به رشته‌های مختلف تحصیلی دانشکده ادبیات و علوم انسانی و دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی می‌باشد. نمونه‌گیری از این جامعه آماری به عمل نیامد و تمام این نشریات مورد بررسی قرار گرفت.

روش گردآوری و تحلیل داده‌ها

برای گردآوری داده‌ها از شمارش کپی مقالات در بخش زیراکس و شمارش مجلات باقی‌مانده بر روی میز مطالعه در یک دوره زمانی سه‌ماهه (اردیبهشت، خرداد و تیر) در کتابخانه میرزای شیرازی استفاده شد. برای تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری از جمله آمار توصیفی و نرم‌افزار «اکسل» و قانون برادفورد، جدول و نمودار استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

برای محاسبه ضریب «برادفورد» و تعیین نشریات هسته، داده‌های مربوط به شمارش میزان استفاده از نشریات (یعنی نشریات باقی‌مانده بر روی میز مطالعه و میزان تکثیر مقالات مجلات) در قالب جدول و نمودار مورد بررسی قرار می‌گیرد. در ستون اول جدول، تعداد عناوین مجلات و در ستون دوم تعداد مراجعات به هر نشریه به صورت نزولی آورده شده است. در ستون‌های بعدی به ترتیب تعداد کل مراجعات، فراوانی تجمعی عناوین، فراوانی تجمعی تعداد کل مراجعات، لگاریتم فراوانی تجمعی عناوین و عملیات محاسباتی بر اساس قانون «برادفورد» به منظور تعیین نشریات هسته ذکر شده‌اند.

بر مبنای هر جدول، اطلاعات محاسبه‌شده به صورت نمودار نیز ترسیم گردیده که محور افقی، لگاریتم فراوانی تجمعی عناوین و محور عمودی، فراوانی تجمعی تعداد کل مراجعات را نشان می‌دهد.

برای یافتن نشریات هسته، آن‌ها را براساس بیشترین مراجعه به صورت نزولی مرتب می‌کنیم. نشریاتی که بیشترین تعداد و مراجعه را به خود اختصاص می‌دهند دسته اول، یا به اصطلاح «نشریات هسته» را شامل می‌شوند.

مطابق قانون «برادفورد»، تعداد مراجعه به نشریات در هر دسته، باید تقریباً با هم برابر باشند، که با مشخص کردن دسته اول، دسته‌های دیگر را می‌توان تعیین نمود، زیرا تعداد نشریات دسته‌های بعدی از ضریب ثابتی پیروی می‌کنند. همچنین مرز بین دسته اول و دسته دوم بر روی منحنی، نقطه‌ای است که منحنی

شکستگی پیدا می‌کند و تغییر جهت می‌دهد، این امر به خاطر پایین آمدن میزان استفاده در نشریات دیگر است. موضوع‌هایی که گرایش‌های متعددی دارند، به‌طور معمول تعداد عناوین بیشتری را نیز شامل می‌شوند. در این موضوع‌های علاوه بر منطقه هسته، چند عنوان از منطقه دوم نیز که از میزان استفاده بالایی برخوردار بودند به عنوان نشریات پر استفاده انتخاب و نام آن‌ها ذکر شد.

ذکر این نکته ضروری است که برای تعیین نشریات هسته هر رشته موضوعی، جدول‌ها و نمودارهای مربوط به محاسبه ضریب «برادفورد» به‌طور جداگانه برای هر رشته ترسیم شده، اما در این مقاله در هم ادغام شده و به صورت دو جدول و دو نمودار ارائه گردیده‌اند.

عنوان نشریه‌هایی که در رشته‌های دانشکده ادبیات و علوم انسانی بیشترین استفاده را

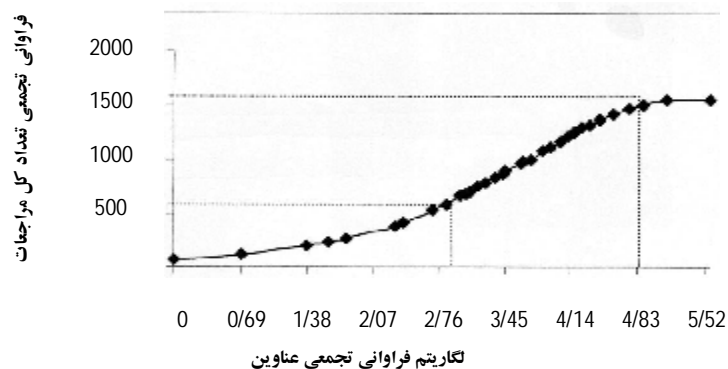
دارند

در پاسخ به این سؤال ابتدا ضریب «برادفورد» برای تمام رشته‌های تحصیلی مورد بررسی محاسبه گردید و سپس با ترسیم نمودار قانون پراکندگی «برادفورد» و با اعمال فرمول مربوط، نشریات هسته و ماورای هسته مرکزی تعیین شدند.

جدول شماره 1. محاسبات ضریب «برادفورد» در ارتباط به عناوین نشریات ادواری لاتین دانشکده ادبیات و علوم انسانی

تعداد عناوین مجلات J	تعداد مراجعات به عناوین A	تعداد کل مراجعات J.A	فراوانی تجمعی عناوین CF.J	فراوانی تجمعی کل مراجعات CF.J.A	لگاریتم فراوانی تجمعی عناوین پایه e	تعداد دستجات برای کل تعداد K	محاسبات تعداد مراجعات	تعداد استفاده عناوین در مناطق A	ضریب برادفورد
1	65	65	1	65	0	J1=4	1*65=65	195	0
1	54	54	2	119	0/69		1*54=54		
2	38	76	4	195	1/4		2*38=76		
1	35	35	5	230	1/6	J2=6	1*35=35	196	1/5
1	33	33	6	263	1/79		1*33=33		
4	32	128	10	391	2/3		4*32=128		
1	29	29	11	420	2/39	J3=8	1*29=29	195	1/3
4	28	112	15	532	2/7		4*28=112		
2	27	54	17	586	2/83		2*27=54		
3	26	78	20	664	2/99	J4=9	3*26=78	199	1/1
1	22	22	21	686	3/04		1*22=22		
1	21	21	22	707	3/09		1*21=21		
2	20	40	24	747	3/17		2*20=40		
2	19	38	26	785	3/25		2*19=38		
3	18	54	29	839	3/36	J5=12	3*18=54	194	1/4
2	17	34	31	873	3/43		2*17=34		
2	16	32	33	905	3/46		2*16=32		
4	15	60	37	965	3/61		4*15=60		
1	14	14	38	979	3/63		1*14=14		

2	13	26	40	1005	3/71	J6=17	2*13=26 6*12=72 4*11=44 5*10=50	192	1/3
6	12	72	46	1077	3/85				
4	11	44	50	1121	3/93				
5	10	50	55	1171	4/02				
6	9	54	61	1225	4/12				
4	8	32	65	1257	4/18				
5	7	35	70	1292	4/26				
5	6	30	75	1322	4/33				
9	5	45	84	1367	4/44				
13	4	52	97	1419	4/58				
17	3	51	114	1470	4/74				
19	2	38	133	1508	4/89				
36	1	36	169	1544	5/13				
99	0	0	268	1544	5/59				

نمودار شماره 2. قانون پراکندگی «برادفورد» در ارتباط با عناوین نشریات ادواری لاتین جاری دانشکده ادبیات و علوم انسانی

جدول شماره 2. نشریات هسته لاتین جاری دانشکده ادبیات و علوم انسانی بر اساس جدول شماره 1

رشته اقتصاد	
International Financial Statistics World Development American Economic Review Applied Economics Economtrics Journal of Finance Journal of Economic Studies Economic Developments and Cultural Change International Economic Journal	نشریات هسته مرکزی

Economic Journal	
Journal of Money Credit and Banking Review of Economic and Statistics Journal of Economic Literature Journal of Applied Economics	نشریات ماورای هسته مرکزی
رشته آموزش زبان انگلیسی	
TESOL Quarterly ELT Journal Language Learning Language Learning Journal Language Teaching Review of English Language Teaching	نشریات هسته مرکزی
Language Testing Reading Research Quarterly	نشریات ماورای هسته مرکزی
رشته ادبیات زبان انگلیسی	
Critical Quarterly Modern Drama Essays in Criticism Modern Fiction Studies American Literature Milton Studies Twentieth Century Literature	نشریات هسته مرکزی
Nineteenth Century Literature Novel World Literature Today	نشریات ماورای هسته مرکزی
رشته تاریخ	
Victorian Studies Iranian Studies History Today Journal of History Ideas	نشریات هسته مرکزی
رشته حسابداری	
Accounting Review Management Accounting Journal of Accountancy CPA Journal	نشریات هسته مرکزی
Harvard Business Review	نشریات ماورای هسته مرکزی
رشته زیان‌شناسی	
Applied Linguistics Modern Language Journal PMLA Language in Society IRAL	نشریات هسته مرکزی
Language Indian Journal of Applied Linguistics	نشریات ماورای هسته مرکزی
رشته علوم اجتماعی	
American Sociological Review Rural Sociology International Journal Sociology	نشریات هسته مرکزی

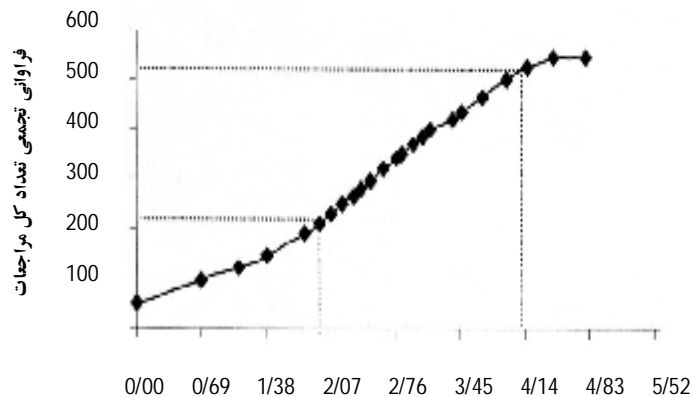
American Journal of Sociology Demography Urban Studies Social Forces Population and Development Review	
Contemporary Sociology Population Studies	نشریات ماورای هسته مرکزی
رشته علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی	
American Librarians Journal of Academic Librarianship Journal of Information Science Journal of American Society for Information Science Online Program College and Research Libraries Serials Libraries	نشریات هسته مرکزی
Library Resources and Technical Services Journal of Library Administration	نشریات ماورای هسته مرکزی
رشته مدیریت	
Management Science OMEGA: International Journal of Management Academy of Management Review Management Review Business Horizons	نشریات هسته مرکزی
Journal of Management Studies International Journal of Project Management	نشریات ماورای هسته مرکزی

عنوان‌هایی که در رشته‌های علوم تربیتی و علوم روانشناسی بیشترین استفاده را دارند

در پاسخ به این سؤال ابتدا محاسبات ضریب «برادفورد» برای تمام رشته‌های تحصیلی مورد بررسی انجام شد و سپس با ترسیم نمودار قانون پراکندگی «برادفورد» و با اعمال فرمول مربوط، نشریات هسته و ماورای هسته مرکزی تعیین شدند.

جدول شماره 3. محاسبات ضریب برادفورد در ارتباط با نشریات لاتین جاری دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

تعداد عناوین مجلات J	تعداد مراجعات به عناوین A	تعداد کل مراجعات A.J	فراوانی تجمعی عناوین CF.J	فراوانی تجمعی کل مراجعات CFJ.A	لگاریتم فراوانی تجمعی عناوین یا به e	تعداد دستجات برای کل تعداد K	محاسبات تعداد مراجعات	تعداد استفاده عناوین در مناطق A	ضریب برادفورد b
1	50	50	1	50	0	J1=2	1*50=50	95	0
1	45	45	2	95	0/69		1*45=45		
1	25	25	3	120	1/09	J2=4	1*25=25	95	2
1	24	24	4	144	1/38		1*24=24		
2	23	46	6	190	1/79		2*23=46		
1	21	21	7	211	1/94	J3=5	1*21=21	92	1/2
1	20	20	8	231	2/07		1*20=20		
1	19	19	9	250	2/19		1*19=19		
1	17	17	10	267	2/3		1*17=17		
1	15	15	11	282	2/39		1*15=15		
1	14	14	12	296	2/48	J4=8	1*14=14	88	1/6
2	12	24	14	320	2/63		2*12=24		
2	11	22	16	342	2/77		2*11=22		
1	10	10	17	352	2/83		1*10=10		
2	9	18	19	370	2/94		2*9=18		
2	8	16	21	386	3/04				
2	7	14	23	400	3/13				
3	6	18	29	418	3/36				
3	5	15	32	433	3/46				
8	4	32	40	465	3/68				
12	3	36	52	501	3/95				
13	2	26	65	527	4/17				
20	1	20	85	547	4/44				
35	0	0	120	547	4/78				

نگاریم فراوانی تجمعی عناوین

نمودار شماره 3. قانون پراکندگی «برادفورد» در ارتباط با عناوین نشریات ادواری لاتین جاری دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

جدول شماره 4. نشریات هسته لاتین جاری دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی براساس جدول شماره 3

رشته روانشناسی بالینی	
Journal of Personality and Social Psychology Child Development Psychological Reports Developmental Psychology Journal of Abnormal Psychology Psychological Bulletin American Psychology Addictive Behaviours Applied Psychology	نشریات هسته مرکزی
Cognitive Therapy and Research Journal of Applied Psychology Journal of Clinical Psychology	نشریات ماورای هسته مرکزی
رشته روانشناسی تربیتی	
British Journal of Education Psychology British Journal of Social Psychology Educational and Psychological Measurement European Journal of Social Psychology	نشریات هسته مرکزی
Journal of the Marriage and the Family Journal of the Youth and Adolescence	نشریات ماورای هسته مرکزی
رشته مبانی آموزش و پرورش	
Childhood Education Curriculum Journal of School Psychology Journal of Higher Education Resource in Education Quality in Higher Education Elementary School Journal	نشریات هسته مرکزی
Educational Technology Research and Development	نشریات ماورای هسته مرکزی
رشته مدیریت آموزشی	
Educational Administration Quarterly	نشریات هسته مرکزی

Educational Management and Administration School Administrator	
Strategy and Leadership Review of Educational Research	نشریات ماورای هسته مرکزی

عنوان نشریه‌های مربوط به دو دانشکده ادبیات و علوم انسانی و علوم تربیتی و روانشناسی که فقط یکبار استفاده شده یا اصلاً استفاده نشده‌اند

براساس یافته‌های جدول 3، 36 عنوان مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی در طول دوره مطالعه تنها یکبار استفاده شده و 99 عنوان نیز اصلاً استفاده نشده‌اند. 20 عنوان مجله دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی تنها یکبار استفاده شده و 35 عنوان نیز اصلاً مورد استفاده قرار نگرفته‌اند.

نتیجه‌گیری

در این پژوهش براساس قانون «برادفورد» در مجموع 75 عنوان مجله لاتین پر استفاده در رشته‌های تحصیلی دانشکده ادبیات و علوم انسانی شناسایی شدند که از این تعداد 59 عنوان مجله بیشترین استفاده را به خود اختصاص داده بودند. در دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی در مجموع 31 عنوان مجله پر استفاده مشخص شدند که از این تعداد 23 عنوان مجله، پر استفاده‌ترین بودند.

یافته‌های به دست آمده نشان می‌دهد که میزان استفاده از مجلات لاتین در کتابخانه میرزای شیرازی در طول دوره مطالعه پایین بوده است. عوامل مختلفی را می‌توان در رابطه با مراجعه کم به مجلات لاتین ذکر کرد که عبارت‌اند از: مجلات مورد نیاز بموقع در کتابخانه در دسترس نمی‌باشند؛ دانشجویان به دلیل تمایل اندک به انجام کارهای پژوهشی، کمتر به کتابخانه مراجعه می‌کنند؛ همه مراجعان با زبان انگلیسی آشنایی ندارند؛ اعضای هیئت علمی به دلیل مشغله‌های زیاد آموزشی، اداری و اجرایی، فرصت مراجعه به کتابخانه را پیدا نمی‌کنند؛ وضع نامناسب سازماندهی نشریات لاتین در زمان مطالعه و نبود نیروی انسانی متخصص برای ارائه خدمات آگاهی‌رسانی جاری و به‌علاوه، محدود بودن زمان مطالعه در این رابطه اثرگذار بوده است.

بنابراین، کتابخانه میرزای شیرازی می‌تواند با تشکیل جلسات حضوری با ریاست دانشکده‌ها، بخش‌ها و افراد متخصص و حرفه‌ای، نظرخواهی از همه اساتید و محققان و در نظر گرفتن همه علائق و نیازهای پژوهشی و تحقیقاتی و با اختصاص بودجه بیشتر در جهت جلب رضایت جامعه استفاده‌کننده خود تلاش نماید. بخش‌های آموزشی می‌توانند با همکاری بموقع، سریع و جدی با کتابخانه میرزای شیرازی، در جهت بررسی محتوای مجلات به صورت دوره‌ای و مداوم، ارتباط دادن مجلات با محتوای دروس و طرح‌های آموزشی و پژوهشی و بویژه در سطوح تحصیلات تکمیلی تلاش نمایند. تحقیقات مشابه در دانشکده‌های مشابه ممکن است فهرستی از مجلات هسته این رشته‌ها در ایران فراهم آورد.

منابع

ابراهیمی، محمدحسین (1378). تعیین نشریات هسته لاتین دانشکده ادبیات و علوم انسانی در کتابخانه مرکزی دانشگاه تربیت مدرس با استفاده از قانون پراکندگی برادفورد و نظرات اعضای هیأت علمی دانشکده، پایان‌نامه کارشناسی ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس.

پائو، میراندا لی (1378). مفاهیم بازیابی اطلاعات، ترجمه اسدالله آزاد، رحمت‌الله فتاحی، مشهد، دانشگاه فردوسی (مشهد)، مؤسسه چاپ و انتشارات، ص 63.

حمدی پور، افشین (1380). تعیین نشریات هسته لاتین دانشکده علوم دانشگاه شیراز در کتابخانه ملاصدرا براساس قانون

برادفورد و دیدگاه استادان و محققان آن دانشکده (سال‌های 1995-2000)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شیراز.

دیانی، محمدحسین (1361). کتابسنجی، نشر دانش، دوره 3، شماره 2، ص 41.

دیانی، محمدحسین (1369). بهره‌گیری از تکنولوژی جدید و گزینش مجلات هسته دو روش مقابله با افزایش حق اشتراک مجلات علمی، مجله پژوهشی دانشگاه اصفهان، دوره 1، شماره 2، صفحه 107-124.

رادباوه، علی (1376). تعیین نشریات ادواری هسته مراکز و مؤسسات تحقیقات تحت پوشش وزارت جهاد سازندگی (آبخیزداری، جنگل و مرتع، دامپروری، سرماسازی و فنی و مهندسی) و مطالعه سودمندی آن‌ها. پایان‌نامه کارشناسی ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس.

سلطانی، پوری؛ راستین، فروردین (1372). اصطلاحنامه کتابداری: فارسی به انگلیسی و انگلیسی به فارسی. ویرایش دوم، تهران کتابخانه ملی ایران، ص 245.

سلیمی جهرمی، معصومه (1366). کاربرد قانون برادفورد در بررسی استفاده از نشریات ادواری دانشگاه علوم پزشکی در ایران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی ایران.

کومار، کریشان (1374). روشهای پژوهش در کتابداری و اطلاع‌رسانی، ترجمه فاطمه رهادوست با همکاری فریبرز خسروی، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ص 380-381.

محسنی، حمید (1378). مدیریت مجلات، تهران: نشر کتابدار، ص 38.

میرشمسی، شهرزاد (1369). قانون برادفورد و کتابسنجی، فصلنامه کتاب، دوره 1، شماره (2-4)، ص 203.

هویدا، علیرضا (1378). آمار و روشهای کمی در کتابداری و اطلاع‌رسانی، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب انسانی دانشگاه‌ها، ص 318-326.

- Broade J. (1979). "Deselection in an Academic Environment". *Serial Librarian*. 47(3): 147-166.
- Bradford, S.C; **Documentation**; Grosby Lockwood, London, 1998.
- Coffman, William; Thomas G. Moris, (1970). "Bradford law and library Acquisition". *Nature*, No. 126, June: 922
- Howkins, Donald T. (2001). "Bibliometrics of Electronic Journal in Information Science" *Information Research*. 7(1) Available at <http://InformationR.net/liv17-1/paper120.html> 2001.
- Sylvia. Margaret; Leshner, Marcella, (1995). "What Journal do Psychology Graduate Student Need? An Analysis of Thesis Reference". *College and Research Libraries*. (July): P. 313-318.